

ZPM425 KENTSEL YEŞİL ALANLAR

Konu-2: Kentleşme Sorunları

Prof. Dr. Dicle OĐUZ

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakóltesi

Peyzaj Mimarlığı Bölümü

KENTLEŞME İLE GELİŞEN SORUNLAR

Kentleşme hareketi sonuçları itibarıyla dikkatle izlenmesi gereken bir süreçtir. Bilindiği gibi kentleşmenin iki temel kaynağı vardır: Kırsal alanlar ve kentler alanlar.

Kırsal alanlar kentlere barındıramadığı bakamadığı istihdam edemediği, nüfusu göç olarak verirken, aynı zamanda köyler boşalmakta, genellikle genç ve erkek nüfus göç etmekte, köy ile olan bağları zayıflamakta, tarımsal üretim sona ermekte ve köylerin fiziksel çevresi bozulmaktadır.

Kentleşme hareketi kentlerde daha farklı sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlar iki başlık altında toplanabilirler:

1. KENTLERİN FİZİKSEL YAPISINDA ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR:

Artan nüfusun barınması için konut, çalışması için iş, eğitimi için okul, sağlığı için sağlık hizmetleri ve beden ve ruh sağlığı için açık alanlar (park, spor, çocuk oyun alanları) ulaşım için var olan ulaşım sistemleri üzerine ilave yükler gelmekte, alt yapı kapasitesi aşılmaktadır.

- Yerleşme ve konut sorununun çözümsüzlüğü
- Gecekondulaşma
- Kaçak yapılaşma
- Kaçak mahallelerin oluşumu (İstanbul Sultanbeyli gibi)
- Düzensiz, alt yapısız, sağlıksız mahalleler.
- Kent merkezinin kalabalıklaşması,
- Kent içi trafik yoğunlaşması ile yaşanan çözümsüzlükler,
- Otoparkların yetersizliği,
- Kentsel açık ve yeşil alanların yetersizliği,
- Otomobil artışına bağlı olarak egzoz gazlarının artışı,
- Kaçak kömür kullanımı ile hava kirliliğinin artışı vb.

2. KENTLERİN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISINDA ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

Kentlerde mevcut sosyal doku değişime uğramaktadır. Kentin yerlileri ile yeni gelenler arasında tutum, uyum, kent kültürünü benimseme, kentle bütünleşme ve kentli yaşam tarzını özümseme yönünden sorunlar çıkmaktadır.

- Kentte birbirinden kopuk ve sosyo-ekonomik bakımdan farklı mahallelerin ortaya çıkışı
- Göç edilen yere (şehire -yöreye) göre mahallelerin ortaya çıkışı
- İşsizlik sorunu, niteliksiz işler, marjinal işler
- Güvenlik sorunu

3. KENTLERİN FİZİKSEL ÇEVRESİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

Kentin arazi kullanım kararları sonucu oluşan, yapılaşma biçimi ve izlenen gelişme eğilimlerini içeren, bir bakıma kentsel, sosyal ve ekonomik yaşantının gereksinim duyduğu yerleşik alanın kapsadığı fizik mekan kent makroformu, adını almaktadır (Keleş, 1984; Öztürk, 2004).

Kentleşme sonucunda kent formunun da değişime uğradığı gözlemlenmektedir. Hızlı kentleşme sonucu daha fazla alt yapı gereksinimi ve rasyonel olmayan arazi kullanımları nedeni ile doğal peyzajın tahrip olması ve ekolojik ve rekreasyonel işlevleri olan açık ve yeşil alanların yetersiz kalması başta olmak üzere aşağıda sıralan pek çok sonuçla karşılaşmaktadır:

- Toprak kirliliği
- Suyun-su havzalarının kirliliği ve su döngüsünün bozulması
- Toz, duman ve gazlarla havada oluşan kirlilik
- Gürültü kirliliği
- Endüstri konut vb. kullanımların yanlış yer seçimi
- Çöp ve katı atık sorunu
- Kimyasallar
- Kentsel servislerin dağıtım sorunu, (kanalizasyon, içme suyu temini)
- Kent çevresinde bulunan tarımsal alanlar üzerinde artan baskı.
- Biyoçeşitliliğin azalması.
- İklim değişiklikleri
- Kentsel ısı adası
- Açık ve yeşil alanların yetersiz oluşu

KAYNAKLAR

Öztürk, B. (2004). Kentsel Açık ve Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması: Kayseri Kent Bütünü Örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı., Ankara.